

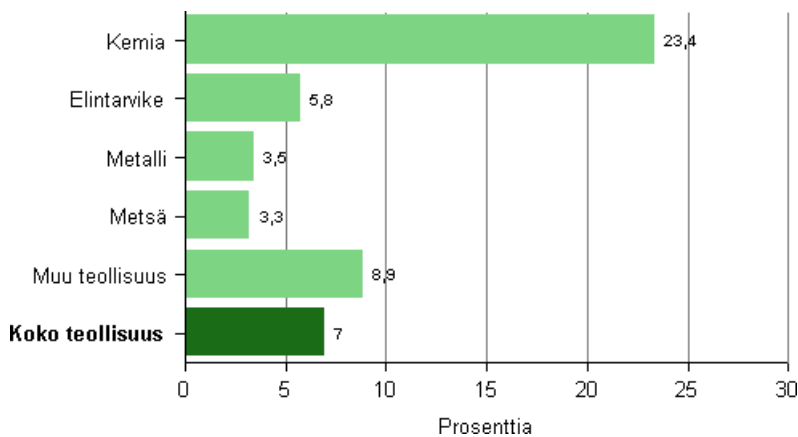
Teollisuuden tilinpäätöstilasto

2011, ennakko

Tehdasteollisuuden liikevaihto kasvoi, mutta kannattavuus heikkeni vuonna 2011

Tehdasteollisuuden (Toimiala C) liikevaihto oli Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan 132 miljardia euroa vuonna 2011. Liikevaihto kasvoi 7 prosenttia edellisvuodesta. Kustannusten kasvu söi tehdasteollisuuden kannattavuutta. Toimialan toiminnan kannattavuus ennen poistoja ja rahoituseriä eli käyttökate oli 6,1 prosenttia liiketoiminnan tuotoista. Käyttökate heikkeni edellisvuodesta 1,6 prosenttiyksikköä. Nettotulos oli 4,0 prosenttia ja kokonaistulos 5,2 prosenttia liiketoiminnan tuotoista.

Tehdasteollisuuden liikevaihdon muutos toimialoittain 2011*

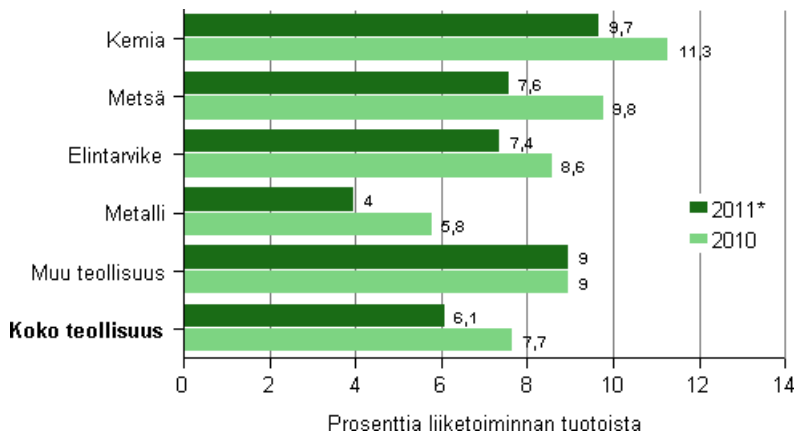
* ennakkotieto

Tehdasteollisuuden liikevaihdosta 107,3 miljardia euroa tuli suurilta yrityksiltä ja 24,7 miljardia euroa pk-yrityksiltä. Pk-yritysten liikevaihto kasvoi suuria yrityksiä ripeämmin. Pk-yrityksillä kasvu oli 10 prosenttia, mutta suurilla yrityksillä kasvu jäi 6,3 prosenttiin. Liikevaihto kasvoi eniten kemianteollisuudessa, jossa muutos edellisvuoteen oli 4,4 miljardia euroa eli yli 23 prosenttia. Metsä- ja metalliteollisuuden liikevaihto pysyi lähes edellisvuoden tasolla.

Tehdasteollisuuden toimintakulut kasvoivat liikevaihtoa nopeammin vuonna 2011, mikä johti kannattavuuden heikkenemiseen. Yritysten yhteenlasketut tuotot nousivat runsaat 8,4 miljardia euroa,

mutta käyttökate jäi 1,4 miljardia edellisvuotta vähemmän. Aine- ja tarvikehankintoihin kului 6,7 miljardia euroa ja muihin toimintakuluihin 1,9 miljardia euroa enemmän kuin edellisvuonna. Henkilöstökulut kasvoivat 0,7 miljardia euro vuodesta 2010. Vuonna 2011 tehdasteollisuuden käyttökateprosentti oli 6,1 eli vain 1,3 prosenttiyksikköä parempi kuin käyttökate taantumavuonna 2009.

Tehdasteollisuuden käyttökate toimialoittain 2010-2011*

* ennakkotieto

Tehdasteollisuuden käyttökate heikkeni kaikilla päätoimialoilla muutosten ollessa yhdestä kahteen prosenttiyksikköä. Netto- ja kokonaistulosten muutokset vaihtelivat paljon päätoimialojen välillä. Kemian- ja metalliteollisuudessa netto- ja kokonaistulokset kohenivat edellisvuodesta ja elintarviketeollisuudessa nämä tunnusluvut hieman laskivat. Suurin muutos tapahtui metsäteollisuudessa, jossa nettotulos painui lähes prosenttiyksikön miinukselle ja kokonaistulos oli vain niukasti positiivinen. Metsäteollisuudessa 1,6 miljardin euron käyttökate hupeni 0,9 miljardin poistoihin ja 1,2 miljardin rahoituskuluihin. Rahoitustuottoja kertyi 0,6 miljardia euroa.

Pk-yritysten kannattavuus heikkeni edellisvuoteen verrattuna sekä käyttökateella että netto- ja kokonaistuloksella mitaten. Pk-yritysten käyttökate oli 7,8 prosenttia liikevoiminnan tuotoista heiketen 0,4 prosenttiyksikköä edellisvuodesta. Nettotulos oli 2,2 ja kokonaistulos 2,7 prosenttia liikevoiminnan tuotoista. Pk-yritysten käyttökate oli 2 prosenttiyksikköä parempi kuin suurilla yrityksillä. Suuret yritykset pystyivät rahoitustuotoilla ja myyntivoitoilla korjaamaan kannattavuuttaan pk-yrityksiä paremmin. Siksi netto- ja kokonaistulokset olivat pk-yrityksillä heikompia kuin suurilla yrityksillä.

Tiedot perustuvat verohallinnon elinkeinoverotusaineistoihin. Tietoja on täydennetty Tilastokeskuksen omalla kyselyllä.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukko

Liitetaulukko 1. Kaivostoiminnan ja tehdasteollisuuden tunnusluvut 2010–2011*.....	4
Teollisuuden tilinpäätöstilaston laatuseloste.....	5

Liitetaulukko

Liitetaulukko 1. Kaivostoiminnan ja tehdasteollisuuden tunnusluvut 2010–2011*

TUNNUSLUVUT	B Kaivostoiminta 2010	B Kaivostoiminta 2011* ¹⁾	CTehdasteollisuus 2010	C Tehdasteollisuus 2011* ²⁾
Jalostusarvo, 1000 euroa	601 698	1 195 994	26 481 607	25 712 681
Aineelliset nettoinvestoinnit, 1000 euroa	343 154	222 523	2 075 159	2 530 522
Jalostusarvo/henkilöstökulut	2,7	4,8	1,6	1,5
Käyttökate-%	23,4	39,2	7,7	6,1
Rahoitustulos-%	17,6	33,4	7,6	7,0
Nettotulos-%	6,9	25,8	4,4	4,0
Kokonaistulos-%	6,7	27,9	4,8	5,2
Kokonaispääoman tuotto-%	4,9	12,6	4,9	4,8
Omavaraisuusaste, %	38,8	43,6	45,0	45,2
Kokonaisvelat/liikevaihto-%	176,9	181,6	81,8	77,0

1) *ennakkotieto

2) *ennakkotieto

Teollisuuden tilinpäätöstilaston laatuseloste

1. Tilastotietojen relevanssi

Tilinpäätöstilaston ennakkotiedot vuodelta 2011 sisältää tietoja eri toimialojen tuloksen muodostumisesta ja kannattavuudesta. Keskeiset tunnusluvut on laskettu erikseen pk-sektorille ja koko toimialalle.

Tilastoyksikkönä on yritys. Kuvausalueen ulkopuolelle jäävät julkisen sektorin viranomaisyksiköt, voittoa tavoittelemattomat yhteisöt, rahoitus ja vakuutus toiminta sekä ne maatilatalouden yksiköt, jotka eivät toimi työnantajina. Lopullisesta tilastosta poiketen ennakkotilastossa ei ole mukana kuntien liikelaitosten tietoja. Yksilöivänä tunnuksena on yrityksen liike- ja yhteisötunnus eli y-tunnus.

Tilasto sisältää tuloslaskelman tiedot pääkohdittain, sekä näistä lasketut kannattavuuden keskeiset tunnusluvut. Ennakkotilastossa taseesta on julkaistu taseen loppusumma ja taseesta laskettuja tunnuslukuja. Lisäksi tilasto sisältää yritysten perus- ja luokittelutietoja, jotka saadaan Tilastokeskuksen yritysrekisteristä.

Tilastotietoja käytetään Suomen yrityssektorin rakenteiden, kannattavuuden ja kehityksen analysointiin ja seurantaan. Tietojen suurimpia käyttäjiä ovat elinkeinoelämän edustajat, tutkimuslaitokset, julkinen hallinto ja kansainväliset tahot kuten Euroopan komissio ja OECD. Tilastojen käyttöä ja luovuttamista koskevat yleiset salaussäännöt.

Tuloslaskelma

Tuloslaskelma esitetään ryhmitettynä siten, että siitä käy ilmi tuloksen muodostumisen kannalta keskeiset erät: käyttökate, liikevoitto, nettotulos ja kokonaistulos. Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja fuusiovoitot sekä myyntitappiot ja fuusiotappiot esitetään satunnaisina erinä. Ennen käyttökateä esitetty laskennallinen palkkatorjauksen oikaistaan satunnaisten erien jälkeen ennen tilikauden tulosta. Tilikauden tulos on virallisen tuloslaskelman mukainen.

Tunnusluvut

Tunnusluvut on laskettu Yritystutkimusneuvottelukunnan ohjeita noudattaen niin pitkälle kuin se on tietosisällön puolesta mahdollista.

Liiketoiminnan laajuutta kuvaavat tunnusluvut

Liiketoiminnan tuotot yht. = Liikevaihto + liiketoiminnan muut tuotot – käyttöomaisuuden myyntivoitot – fuusiovoitot

Jalostusarvo = Käyttökate + henkilöstökulut yhteensä

Aineelliset nettoinvestoinnit = Aineellisten hyödykkeiden lisäykset – vähennykset

Kannattavuutta kuvaavat tunnusluvut

$$\text{Käyttökate - \%} = \frac{\text{Käyttökate}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100$$

$$\text{Nettotulos - \%} = \frac{\text{Nettotulos}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100$$

$$\text{Kokonaistulos - \%} = \frac{\text{Kokonaistulos}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100$$

$$\text{Rahoitustulos - \%} = \frac{\text{Käyttökate} + \text{rahoitustuotot} - \text{rahoituskulut} - \text{verot}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100$$

$$\text{Kokonaispääoman tuotto - \%} = \frac{\text{Nettotulos} + \text{rahoituskulut} + \text{verot}}{\text{Taseen loppusumma}} \times 100$$

Tehokkuutta kuvaavat tunnusluvut

Liikevaihto / henkilöstö

Jalostusarvo / henkilöstökulut

Rahoitusta kuvaavat tunnusluvut

$$\text{Omavaraisuusaste} = \frac{\text{Oma pääoma} + \text{tilinpäätössiirtojen kertymä}}{\text{Tase} - \text{saadut ennakkomaksut}} \times 100$$

$$\text{Kokonaisvelat / liikevaihto} = \frac{\text{Vieras pääoma} - \text{saadut ennakkomaksut}}{\text{Liikevaihto}} \times 100$$

Yritys

Tilastoyksikkönä on yritys. Yrityksellä tarkoitetaan yhden tai useamman henkilön yhdessä harjoittamaa taloudellista toimintaa, joka tähtää kannattavaan tulokseen. Yrityksiä ovat:

- ammatin- ja liikkeenharjoittajat, jotka toimivat omalla nimellään tai rekisteröidyllä toiminimellä,
- oikeushenkilöt (esim. osakeyhtiö, kommandiittiyhtiö, avoin yhtiö, osuuskunta, säästöpankki ja taloudellinen yhdistys),
- valtion ja kuntien liikelaitokset.

Toimialaluokitus

Käytetty toimialaluokitus on Toimialaluokitus 2008 (Tilastokeskus, käsikirjoja 4, Helsinki 2008). Toimialaluokitus 2008 perustuu EU:n toimialastandardiin NACE Rev.2:een siten, että NACE:n nelinumerotasoa on tarkennettu kansallisia tarpeita varten viidennellä numerolla.

Tilastoja voidaan tuottaa tarkimmalla toimialatasolla tietojen salaussääntöjä noudattaen.

Oikeudellinen muoto

Käytetty oikeudellinen eli juridinen muoto on yritysrekisterin käyttämä luokitus. Verohallinnon asiakastietokannassa olevat oikeudelliset muodot muutetaan Yritys- ja toimipaikkarekisterissä YTR:n käyttämän luokituksen mukaiseksi.

Kokoluokitus

EU:n komission suositus (6.5.2003) pienten ja keskisuurten (PK) yritysten määritelmästä (2003/361/EY, Euroopan yhteisöjen virallinen lehti N:o L 124/2003) määrittelee PK -yritykset sekä pienet yritykset seuraavien sääntöjen mukaan

1. Pienet ja keskisuuret yritykset määritellään yrityksiksi,
  - joiden palveluksessa on vähemmän kuin 250 työntekijää ja joiden
  - vuosiliikevaihto on enintään 50 miljoonaa euroa tai
  - taseen loppusumma on enintään 43 miljoonaa euroa ja
  - jotka täyttävät kohdassa 4 määritellyn perusteen riippumattomuudesta.
2. Pieni yritys määritellään yritykseksi,
  - jonka palveluksessa on vähemmän kuin 50 työntekijää ja jonka
  - vuosiliikevaihto on enintään 10 miljoonaa euroa tai
  - taseen loppusumma on enintään 10 miljoonaa euroa ja
  - joka täyttää kohdassa 4 määritellyn perusteen riippumattomuudesta.
3. Mikroyritys määritellään yritykseksi,
  - jonka palveluksessa on vähemmän kuin 10 työntekijää ja jonka
  - vuosiliikevaihto on enintään 2 miljoonaa euroa tai
  - taseen loppusumma on enintään 2 miljoonaa euroa ja
  - joka täyttää kohdassa 4 määritellyn perusteen riippumattomuudesta.
4. Riippumattomia yrityksiä ovat ne yritykset, joiden pääomasta tai äänivaltaisista osakkeista 25 prosenttia tai enemmän ei ole yhden sellaisen yrityksen omistuksessa tai sellaisten yritysten yhteisomistuksessa, joihin ei voida soveltaa tilanteen mukaan joko PK -yrityksen tai pienen yrityksen määritelmää.

Suuruusluokkien liikevaihdon ja taseen loppusummien rajoja tarkistettiin vuonna 2003. Suuruusluokkien tiedot edellisiin vuosiin eivät ole tästä johtuen täysin vertailukelpoisia.

Tietolähde

Tilinpäätöstilaston pääasiallinen tietolähde on verohallinnon elinkeinoverotusaineistot, joita täydennetään puuttuvien tietojen osalta Tilastokeskuksen omalla kyselylomakkeella ja virallisen tilinpäätöksen tiedolla.

Tilinpäätöstilastot on laadittu vuodesta 2000 lähtien 30.12.1997 voimaan tullutta uutta kirjanpitolakia ja -asetusta noudattaen (Kirjanpitolaki ja -asetus 30.12.1997 / 1336).

Tärkeimmät Tilinpäätöstilastojen laadintaan vaikuttavat tilastoalan asetukset ovat seuraavat:

1. Yritystoiminnan rakennetilastoasetus. Keskeinen vuosittaisten yritystoiminnan tilastojen laatimista ohjaava asetus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) No 295/2008.
2. Tilastoyksikköasetus. Yritystoiminnan tilastoinnissa sovellettava tilastoyksiköitä koskeva asetus Euroopan neuvoston asetus No 696/93.
3. Toimialaluokitusasetus. Toimialaluokitus 2008 perustuu Euroopan unionin yhteiseen toimialaluokitukseen, NACE Rev.2:een, jota on tarkennettu kansallisia tarpeita varten viidennellä tasolla.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tilaston peruskehikon muodostaa Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisteri. Yritysrekisteristä saadaan tilaston keskeiset luokitusmuuttujat kuten toimiala, sektori, oikeudellinen muoto, omistajatyyppejä, alue sekä henkilöstön määrä ja suuruusluokka. Tilinpäätöstilastoon yritykset on valittu käyttäen samoja rajoituksia toiminta-ajan, henkilöstön ja liikevaihdon suhteen kuin yritysrekisterissä. Myös yhdenkertaista kirjanpitoa pitävät ammatinharjoittajat sisältyvät tilinpäätöstilastoon.

Tilinpäätöstilaston aineisto perustuu verohallinnon elinkeinoverotusaineistoon ja Tilastokeskuksen yritystiedusteluun. Elinkeinoverotusaineisto sisältää kaikkien elinkeinoverotuslain alaisten yritysten ja ammatinharjoittajien tilinpäätöstiedot. Se on ollut Tilastokeskuksen käytettävissä vuodesta 1994 lähtien.

Oman tiedustelun piiriin kuuluu vuosittain noin 6 600 yritystä. Tilinpäätöstilaston kohdejoukosta tiedustelun piiriin kuuluvat kaikki yli 50 henkilöä työllistävät yritykset. Lisäksi 10 – 50 henkilöä työllistävistä yrityksistä tiedusteluun on valittu yritykset satunnaisotannalla. Tiedustelun piiriin kuuluu myös joitain henkilöstömäärältään pienempiä yrityksiä sekä kaikki kunnalliset liikelaitokset.

Omassa tiedustelussa kerätään liikevaihdon ja kulujen erittelyn tietoja, investointitietoja ja muita tilinpäätöksen lisätietoja. Oman kyselyn aineistoa tarkistetaan erilaisilla aineiston sisäisillä loogisuus- ja suhdelukusteilla. Tietoja verrataan myös muihin tietolähteisiin. Patentti- ja rekisterihallituksen elektronista kuva-arkistoa käytetään tietojen tarkistamisessa.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Tilinpäätöstilasto sisältää kattavasti tiedot kaikista liikeyrityksistä lähes kaikilta toimialoilta.

Maatilataloudesta ovat mukana työnantajina toimivat tilat. Tilinpäätöstilasto ei sisällä seuraavien toimialojen tietoja: 12, 64, 65, 66, 84, 851, 852, 853, 854, 85591, 856, 86210, 91010, 94 (toimialaluokitus 2008).

Otokseen kuuluvien yritysten tiedot tarkistetaan yrityskohtaisesti. Pienempien ja vastaamattomien yritysten tuloslaskematiedot saadaan verohallinnon elinkeinoverotusaineistosta ja muista hallinnollisista aineistoista. Yritysten luokitus tiedot kerätään pääsääntöisesti Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisteristä.

Elinkeinoverotusaineisto on tärkeä tilaston tietolähde. Aineiston laatu tarkistetaan ja korjataan ohjelmallisesti. Aineiston puuttuvat arvot korvataan eli imputoidaan ensisijaisesti yrityksen aikaisempien vuosien tiedoilla ja toiseksi liikevaihdoltaan ja henkilöstömäärältään vastaavanlaisen yrityksen tiedoilla.

Tilinpäätöstilaston lukuja julkaistaan sekä ennakkollisina että lopullisina. Lopulliset tiedot eroavat jonkin verran ennakkollisista. Perusaineiston täydentyminen ja lopettamistietojen päivittäminen aiheuttavat muutoksia lopullisiin tietoihin ennakkollisiin tietoihin verrattuna. Lisäksi ennakkossa yrityksiä ei rajata pois lyhyen toiminta-ajan perusteella eli alle puoli vuotta tilikaudella toimineita.

Liiketoiminnan kuukausikuvaajien liikevaihto on laskettu verohallinnon maksuvalvonta-aineistosta. Liikevaihdon määrittely arvonlisäveroilmoituksessa ei täysin vastaa tuloslaskelman liikevaihtoa.

Tilinpäätöstilastossa yritysten kokoluokitteluna on käytetty EU:n komission suositusta. Tämän johdosta jakautuminen kokoluokkiin eroaa Yritys- ja toimipaikkarekisterin tilastoissa esitetystä lukumäärästä.

Pääasiallinen syy on ehto riippumattomuudesta. Yritys- ja toimipaikkarekisterin tilastoissa pienet ja keskisuuret yritykset on määritelty vain henkilökunnan perusteella.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Yritysten tilinpäätöstilastosta julkaistaan vuosittain ennakkolliset ja lopulliset tilastot. Ennakkotiedot valmistuvat tilastovuotta seuraavan vuoden syyskuussa ja lopulliset tiedot tämän jälkeen helmikuussa.

Tilinpäätöstilastoa on laadittu alkaen vuodesta 1974.

5. Tietojen saatavuus

Tilinpäätöstietoja on saatavissa toimialoittain ja suuruusluokittain Tilastokeskuksen internet-sivuilta maksuttomasta STATFIN-palvelutietokannasta. Tilastokatsaukset ovat saatavissa tilastojen kotisivuilta.

6. Tietojen vertailukelpoisuus

Tilastotietojen eri ajankohtien vertailukelpoisuuteen vaikuttavat kirjanpitolain muutokset. Vuoden 2003 tilastossa otettiin käyttöön laskennallinen palkkakorjaus. Palkkakorjaus on tehty pienille yrityksille, joilla yrittäjien tekemä palkaton työpanos on suuri. Palkkakorjaus parantaa yritysten välistä vertailtavuutta. Tiedot on julkaistu siten, että tiedot on saatavissa myös ilman palkkakorjausta.

7. Tietojen selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Tilastotiedoista on saatavilla yhtenäiset aikasarjat 1999 - 2008 TOL 2002 -luokituksella ja 2006 - 2010 TOL 2008 -luokituksella. Kuitenkin yhtenäisyyttä muihin tilastoihin rajoittavat käsitteelliset ja menetelmälliset asiat:

1. Liiketoiminnan kuukausikuvaajien liikevaihto on laskettu verohallinnon maksuvalvonta-aineistosta. Liikevaihdon määrittely arvonlisäveroilmoituksessa ei täysin vastaa tuloslaskelman liikevaihtoa.
2. Yritys- ja toimipaikkarekisterin tilastoissa yritysten määrä on suurempi kuin rakennetilaston tilinpäätöstilastossa. Ero syntyy pääasiassa rahoitus- ja vakuutustoiminnan sekä julkisen hallinnon yritysten puuttumisesta tilinpäätöstilaston luvuista. Myös yritysten luokittelussa toimialoille on jonkin verran eroja. Toimialoittaiset luvut saattavat poiketa yritys- ja toimipaikkarekisterin luvuista myös fuusiokorjausten erilaisesta ajoituksesta johtuen. Tilinpäätöstilastossa fuusiokorjaukset tehdään tapahtumavuonna, mutta yritys- ja toimipaikkarekisterissä vasta seuraavana vuonna. Yritys- ja toimipaikkarekisteri ei myöskään tilastoi kunnallisia liikelaitoksia.
3. Tilinpäätöstilastossa yritysten kokoluokitteluna on käytetty EU:n komission suositusta. Tämän johdosta jakautuminen kokoluokkiin eroaa Yritys- ja toimipaikkarekisterin tilastoissa esitetyistä lukumääristä. Pääasiallinen syy on ehto riippumattomuudesta. Yritys- ja toimipaikkarekisterin tilastoissa pienet ja keskisuuret yritykset on määritelty vain henkilökunnan perusteella.
4. Kansantalouden tilinpidon toimialoittainen arvonlisäys perushintaan poikkeaa tilinpäätöstilaston jalostusarvosta, koska kansantalouden tilinpidon laskelmat laaditaan toimipaikoittain. Tilinpäätöstilastojen jalostusarvon laskenta pohjautuu yritystason tietoihin.

Lisätietoja

Pirkko Nurmela 09 1734 3519

Vastaava tilastojohtaja:

Leena Storgårds

rakenne.tilastot@tilastokeskus.fi

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Yritysten rakenteet / Tilinpäätöstilasto 2011, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu, Tilastokeskus
puh. 09 1734 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1797-531X (pdf)